

4. Хімичук Г. Learningapps.org URL: <https://galina-himichuk.webnode.com.ua/storinka-uchitelya/vchitisya-nikoli-nepizno/learningapps-org/>

Наумович Яна

магістрантка групи МСОУМ-11 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики їх навчання Петришина Ольга.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРАТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ В УЧНІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ (НА ОСНОВІ ТВОРІВ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)

Навчання становить доміную серед інших видів діяльності школярів, тож успішність здобувачів в освітньому процесі великою мірою залежить від їхньої вмотивованості, інтересу, запитів відповідно до віку. «Навчальна мотивація – це загальна назва для процесів, методів, засобів спонукання учнів до продуктивної пізнавальної діяльності, активного засвоєння змісту освіти, що залежить від рівня сформованості мотивації учіння школярів» [2, с. 20].

Аби сформувати у здобувачів закладів загальної середньої освіти інтерес до навчання потрібно: створити умови, які б «активували» прояв особистих потреб у формуванні компетентностей, саморозвитку; сформувати позитивне ставлення до навчання; підтримувати інтерес до освітнього процесу завдяки доречним умовам, технологіям, методам, формам, засобам навчання тощо.

Упродовж багатьох років навчання української мови в школі більшою мірою було спрямоване на навчання грамотності. У концепції Нової української школи акцент зміщено на вміння учнів будувати висловлювання як в усній, так і в писемній формах, чітко, доречно, переконливо формулювати думки

відповідно до комунікативної ситуації, мети тощо. Тобто простежуємо тенденцію до риторизації освіти.

Риторика сприяє покращенню освітніх результатів в умовах компетентнісного навчання: формування культури мислення (самостійність, самокритичність, глибина, гнучкість, оперативність, відкритість, ерудиція); культури мовлення (правильність, виразність, ясність, точність, стислість, доцільність, привабливість, мелодійність); культури поведінки (ввічливість, тактовність, толерантність, коректність, упевненість); культури спілкування (повага до співрозмовника через вивчення його інтересів, управління поведінкою аудиторії, залучення однодумців, відповідальність за кожне мовлене й написане слово); культури виконавської майстерності (виразність і доцільність жестів, міміки, правильність дикції й інтонації) [1].

У 5–6 класах відбувається навчання ораторської майстерності під час діалогування. Велику увагу приділено культурі спілкування. Основним завданням є розширення уявлення школярів про мову та мовні одиниці на різних рівнях: удосконалювати виразність читання текстів, розвивати навички та вміння вести конструктивний діалог та активно спілкуватися.

Нашу увагу зосереджено на риторичному потенціалі творчого доробку Григорія Сковороди на уроках словесності в закладах загальної середньої освіти. Адже Григорій Савич Сковорода не тільки видатний український філософ, мислитель, письменник, педагог тощо. Він був переконливим, компетентним оратором. На наш погляд, інтерпретація творчості видатної особистості Григорія Сковороди сприяє національно-патріотичному вихованню учнів, мотивує їх до самопізнання й самовдосконалення.

На уроках української мови для розвитку культури спілкування, вміння будувати думки, опанувати комунікативні навички школярів пропонуємо низку різних видів мовно-мовленнєвих вправ.

1. Чітка та виразна дикція. Прочитайте притчу Григорія Сковороди «Вдячний Еродій». Намагайтеся чітко вимовляти кожне слово в тексті, не

поспішаючи, дотримуючись правил вимови голосних і приголосних звуків. Зверніть увагу на наголошуваність у невідомих словах. Запишіть результат на відео.

2. Покращення пам'яті, мисленнєво-мовленнєвий розвиток. Прочитайте байку Григорія Сковороди «Жайворонки». Намагайтеся повторити спочатку якомога ближче до тексту, а потім лише за змістом. Який повчальний зміст закладено в ній?

3. Розвиток у здобувачів мислення, навичок аналізу художнього тексту. Прочитайте афоризм Григорія Сковороди «Не розум від книг, а книги від розуму створились». Як ви розумієте це висловлювання? Спробуйте озвучити афоризм по-різному, використовуючи щоразу нові риторичні прийоми: зміну логічного наголосу, інтонування, темпу тощо. Чи впливає це на зміну сприймання, настрою?

4. Розвиток багатства мовлення. Прочитайте байку Григорія Сковороди «Баба та Гончар», виділіть ключові слова, перекажіть текст використовуючи їх. Доберіть синоніми та антоніми. Поясніть, як використання близьких за значенням слів впливає на зміст тексту.

5. Розвиток навичок текстотворення, багатства мовлення. Прочитай афоризм «Не за обличчя судить, а за серце» (Г. Сковорода), складіть план та підготуйте промову на 5 хвилин, виділіть ключові слова. Аби промова була більш переконливою, замінійте їх синонімами, добирайте образні означення.

6. Розвиток мисленнєво-мовленнєвої діяльності учнів. Прочитайте висловлювання Григорія Сковороди:

Любов виникає з любові; коли хочу, щоб мене любили, я сам перший люблю.

Не той дурний, хто не знає... але той, хто знати не хоче.

Як хто посіє в юності, так пожне в старості.

Про що йдеться в кожному з них? Який крилатий вислів Г. Сковороди ви вважаєте найвагомим? Поясніть, чому.

7. Уявіть, що ви журналіст. Вам потрібно взяти інтерв'ю у Григорія Сковороди. Підготуйте для нього питання.

8. Розвиток навичок діалогічного мовлення. Підготуйте читання за ролями байки Григорія Сковороди «Чиж і Щиглик».

9. Для розвитку словникового запасу виконайте такі завдання:

Прочитавши байки та притчі Григорія Савича Сковороди, об'єднайтесь у пари та підготуйте діалог, поділіться враженнями від прочитаного.

Прочитайте байку «Два коштовні камені – діамант і смарагд». Як ви розумієте силу? Створіть власне висловлювання, ґрунтуючись на мораль і ваші враження.

Пропоновані види вправ дозволяють на уроках української мови сформувати в здобувачів комунікативні компетентності, ціннісні орієнтири, зокрема уміння й навички точно, аргументовано, виразно висловлювати думки, дотримуючись правил побудови висловлювання переконувати слухачів у доречності міркувань. Цікаві, творчі завдання врешті допомагають покращити мотивацію учнів до навчання.

Список використаної літератури

1. Горошкіна О. М., Нікітіна А. В., Попова Л. О. Риторична культура вчителя в умовах профілізації. Луганськ: СПД Резников В.С., 2007. 119 с.

2. Максименко С. Д., Зайчук В. О., Клименко В. В., Соловієнко В. О. Загальна психологія: підруч. для студентів вищ. навч. закл. Київ: Форум. 2000. 543 с.

Нестерчук Катерина

студентка групи СОУМа-42 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Скуратко Тетяна